

# Hassan Konopacki

3 czerwca 2014

Hassan Konopacki, syn Amurata, wojskowy, polityk i dziennikarz; urodził się 25 lutego 1879 roku w Mińsku, w tatarskiej rodzinie szlacheckiej. Z żoną Heleną z domu Iljasewicz miał dwójkę dzieci, Tamarę i Macieja.

Ukończył Połocki Korpus Kadetów i w 1897 roku Petersburską Szkołę Artyleryjską im. Konstantego. W 1904 roku, służąc w carskim wojsku w stopniu podporucznika, został wysłany na Daleki Wschód, gdzie tworzona była I Syberyjska Brygada Artyleryjska. Został tam mianowany starszym oficerem 1 baterii. W latach 1904–1905 brał udział w wojnie rosyjsko-japońskiej, a w bitwie pod Liaoyang został ranny. Za swe zasługi został odznaczony orderami św. Anny i św. Stanisława. W 1906 roku jego brygada przeniosła się do Nerczyńska. Będąc oficerem pierwszej baterii pełnił szereg funkcji: członek Sądu Honorowego, członek Komisji Pożyczkowego Kapitału Oficerskiego i kierownika biblioteki oficerskiej. W 1909 roku został awansowany do stopnia kapitana. Z Nerczyńska został przeniesiony do Błagowieszczeńska, gdzie sformował drugą baterię 10 Syberyjskiej Brygady Artylerii Polowej, którą później dowodził. W roku 1912 został przeniesiony do Chabarowska, a stamtąd na własną prośbę przeniósł się do Kaługi, gdzie podjął służbę w trzeciej Brygadzie Artylerii Polowej. W 1914 mianowano go dowódcą 5 baterii 57 Brygady Artylerii Polowej, a następnie dowódcą 1 parku tej Brygady. Od 10 listopada 1916 był dowódcą 6 baterii 69 Brygady Artylerii Polowej Frontu Zachodniego. W tym czasie awansował do stopnia podpułkownika. Rok później był już pułkownikiem i od stycznia 1917 roku dowodził już całą Brygadą. W czasie działań wojennych był ranny w wyniku porażenia gazami, w wyniku czego przeniesiono go do Mińska na tyłowy punkt ewakuacyjny. 10 maja 1918 roku w związku z reformowaniem 69 Brygady Artylerii Polowej przekazał dokumenty i finanse Moskiewskiemu Obwodowemu

Komisariatowi Spraw Wojskowych. Będąc w Mińsku Hassan Konopacki związał się ze środowiskiem działaczy białoruskiego ruchu narodowego, a po przeniesieniu się na teren pod kontrolą Republiki Litewskiej, podjął współpracę z tworzonymi przez niego białoruskimi oddziałami wojskowymi. Pod koniec grudnia 1918 roku został skierowany do formowanego w Wilnie pierwszego Białoruskiego Pułku Piechoty. W związku ze zbliżającą się do miasta Armią Czerwoną, 27 grudnia ewakuował się wraz białoruskimi wojskowymi i większością działaczy do pozostającego jeszcze pod niemiecką okupacją Grodna. W połowie 1919 roku, po odbiciu z rąk bolszewików Mińska przez Wojsko Polskie, został członkiem Białoruskiej Komisji Wojskowej (BKW), najpierw jako kierownik wydziału wojskowego, a później komisji organizacyjnej.

W połowie października 1919 roku wszedł w skład delegacji Białoruskiej Centralnej Rady Wileńszczyzny i Grodzieńszczyzny, która udała się do Warszawy na rozmowy z polskimi władzami na temat współpracy białorusko-polskiej. Delegacja przedstawiła stronie polskiej propozycję utworzenia białoruskiej dywizji oraz kandydatury na członków BKW. 22 października 1919 roku dekretem Józefa Piłsudskiego Hassan Konopacki został mianowany dowódcą białoruskich oddziałów wojskowych w składzie Wojska Polskiego, a także został zatwierdzony jako członek Białoruskiej Komisji Wojskowej. W trakcie swojej pracy na stanowisku dowódcy białoruskich oddziałów Hassan Konopacki wszedł w konflikt z pozostałymi członkami BKW. Po sformowaniu sztabu uznał bowiem, że w sprawach wojskowych podlega wyłącznie dowództwu polskiemu, co oznaczało pozbawienie BKW wpływu na werbunek i zaciąg ochotników oraz jakiegokolwiek wpływu na formowanie białoruskiego wojska. Ponadto przyjmował do swego sztabu byłych oficerów armii Imperium Rosyjskiego, którzy byli całkowicie niezwiązani z białoruskim ruchem narodowym. Argumentował, że oficerowie przyjmowani przez BKW „zdradzali więcej białoruskości, aniżeli wojskowości”. Doprowadziło to do otwartego konfliktu na dwóch kolejnych posiedzeniach BKW, 20 marca i 8 kwietnia 1920 roku. Podczas

drugiego posiedzenia przewodniczący BKW Paweł Aleksyuk zarzucił Hassanowi Konopackiemu zatrzymanie sprawy organizacji białoruskich oddziałów, a szczególnie to, że sztab do tej pory nie wyznaczył miejsca formowania tych oddziałów i nie dokonał werbunku do szkół podoficerów. W tej sytuacji Hassan Konopacki 12 kwietnia 1920 roku podał się do dymisji, a 17 kwietnia potwierdził tę decyzję, powołując się na zły stan zdrowia (według innego źródła rezygnacja miała miejsce 9 kwietnia). Oddział II Dowództwie Okręgu Etapowego (DOE) Mińsk uznał za wskazane, by pozostawić Hassana Konopackiego na dotychczasowym stanowisku i przydzielić mu jako adiutanta oficera Wojska Polskiego, będącego jednocześnie oficerem łącznikowym z DOE Mińsk. Większość członków BKW, z Pawłem Aleksyukiem na czele, zagroziła dymisją w razie pozostania Hassana Konopackiego na stanowisku dowódcy białoruskich oddziałów, a także zaproponowała usunięcie go ze składu BKW. Naczelnik Państwa Józef Piłsudski przychylił się do wniosku grupy Pawła Aleksyuka i 22 maja udzielił dymisji Hassanowi Konopackiemu, na jego miejsce powołując Polaka, mjr. Józefa Tunguz – Zawisłaka. Hassan Konopacki został przeniesiony do tzw. wileńskiej rezerwy BKW. Odbывał tam szkolenie zgodne z polskimi regulaminami wojskowymi i nie miał prawa nosić munduru. W 1921 roku, po podpisaniu pokoju w Rydze, pułkownik Konopacki przebywał w Wilnie.

Nie zaprzestał działalności w białoruskim ruchu narodowym. Działał min. w Białoruskim Zgromadzeniu Obywatelskim jako sekretarz i w Tymczasowej Białoruskiej Radzie (TBR), jako zastępca przewodniczącego. TBR skupiała zwolenników współpracy z państwem polskim. Po przewrocie majowym (1926) grupa działaczy białoruskich wśród, których był pułkownik, podjęła starania o utworzenia Klubu Inteligencji Białoruskiej. Po opracowaniu i zatwierdzeniu statutu Klubu w jego władzach znalazł się Konopacki, który również pisał dla gazet wydawanych przez Klub. Od 27 listopada 1927 do 2 kwietnia 1928 był kierownikiem redakcji gazety „Bjėloruski Radny“. W okresie kampanii wyborczej do Sejmu i Sentau w roku 1928 Hassan

Konopacki pełnił funkcję przewodniczącego Centralnego Ogólnobiałoruskiego Ludowego Komitetu Wyborczego. Komitet skupiał organizacje białoruskie o charakterze polonofilskim. W czasie okupacji niemieckiej w latach 1941 – 1944 rodzina Konopackich przebywała w Wilnie, a w 1946 roku przeniosła się na stałe, w ramach tzw repatriacji, do Bydgoszczy. Tam, 11 maja 1953 roku Pułkownik Hassan Konopacki zmarł i został pochowany.

Autor: Paveł.K

Na podstawie: „Hassan Konopacki – Tatar”, Rafał Berger  
Nadesłano do „Wolnych Mediów”